

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сімейний кодекс України : Закон України від 10 січня 2002 р. Відомості Верховної Ради України. 2002. № 21–22. Ст.135. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
2. Постанова про Деякі питання державної реєстрації шлюбу в умовах воєнного станувід 07.03.2022 № 213.URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213-2022-%D0%BF#Text>
3. Про затвердження Правил державної реєстрації актів цивільного стану в Україні від 18.10.2000 № 52/5, зі змінами від 07.09.2022. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0719-00#Text>

Гребенюк Марія Іванівна,

*студентка 3-го курсу 2 потоку 3 групи факультету цивільної
та господарської юстиції*

Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: *д.ю.н., професор, професор кафедри цивільного
права Сафончик О. І.*

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ПРИ УКЛАДЕННІ ШЛЮБНОГО ДОГОВОРУ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ОКРЕМИХ КРАЇН ЄС

У сучасних ринкових умовах, а також на шляху України до євроінтеграції шлюбний договір став надзвичайно важливим правовим інститутом, який розширив можливості подружжя та надав їм можливість змінювати встановлений законом режим власності, а також дозволив їм регулювати свої майнові відносини відповідно до індивідуальних потреб кожного.

У країнах Європи укладання шлюбного договору при вступі в шлюб є досить усталеною практикою. Отже, особи, які перебувають у шлюбі, регулюють свої майнові (а в деяких країнах – і немайнові) відносини саме через шлюбний договір. Укладення шлюбного договору є своєрідним «страхуванням» від майнових втрат у разі розлучення, а в більшості випадків подружжя просто хоче обійтись без судового розгляду в майбутньому.

Шлюбний договір має багато переваг, серед яких: можливість вирішення будь-якого спору ще до його виникнення, в більшості випадків є засобом збереження сім'ї, надає подружжю впевненості в

завтрашньому дні, підвищує ступінь їх відповідальності, дозволяє уникнути судових процесів, головне – надає подружжю альтернативу регулюванню майнових відносин.

Незважаючи на всі ці позитивні моменти, доля цього нововведення склалася нетрадиційно. Існуючи тривалий час у вітчизняному законодавстві, він залишився поверхнево врегульованим і малозасосовним на практиці. Проблемаю стає специфічне й неоднозначне ставлення до шлюбного договору населення, що зумовлене традиціями радянського періоду, а також недостатністю в населення правових знань про його значення. Саме тому питання впровадження в маси знань про позитивні риси шлюбного договору із запозиченням європейських стандартів є досить важливим і потребує додаткової уваги [1, с.88].

Інститут шлюбного договору відноситься до категорії правових інститутів, які не пов'язані з процесами глобалізації, проте регулюється нормами законодавства багатьох країн з різних правових сімей. Це свідчить про те, що цей інститут зберігає свою ідентичність на національному рівні, оскільки національні норми є досить різноманітними за змістом, умовами та порядком укладення шлюбних договорів.

Цей факт можна пояснити тим, що населення ставиться до шлюбного договору з певною недовірою, не менш важливим є менталітет нашого суспільства та відсутність у населення правових знань про значення та праворегуючі функції шлюбного договору через недостатню активність сімейно-правової науки.

Шлюбний договір Німеччини може містити ті ж положення, що й шлюбний договір за законодавством України. Закон також не допускає будь-яких обмежень прав подружжя. Проте, щодо порядку оформлення шлюбного договору, то він має певні особливості порівняно із законодавством України [2].

Якщо подружжя за згодою виключило або змінило правовий режим майна, то висувати заперечення проти третьої особи, з якою один із них уклав правочин на підставі таких змін, лише за умови внесення шлюбного договору до реєстру речових прав подружжя відповідного територіального суду або якщо третя особа на момент вчинення правочину знала про шлюбний договір.

Подружжя, укладаючи шлюбний договір, як в Україні, так і в Німеччині, мають на меті змінити встановлений законом правовий ре-

жим майна. Але такі дії часто важливі для третіх осіб, наприклад, для контрагентів за іншими майновими договорами, для виконання судових рішень, виконавчих написів нотаріуса. Тому виникає питання, яким чином зацікавлені особи можуть отримати інформацію про наявність чи відсутність шлюбного договору.

В європейських країнах шлюбні договори мають право укладати наречені, які подали заяву про реєстрацію шлюбу до відповідного органу, та подружжя. Шлюбні договори європейських країн регулюють практично ті ж питання, що й внутрішньодержавні, тобто встановлення правового режиму майна, ведення спільного господарства, виховання дітей, взаємні права та обов'язки подружжя майнового характеру, тощо

Проте в окремих країнах є положення, яких не можна побачити в українських шлюбних договорах, наприклад, у Німеччині та Франції шлюбний договір дозволяє регулювати особисті немайнові відносини подружжя, а в шлюбному договорі Канади це можливо. Передбачається положення, згідно з яким у разі невиконання відповідних умов договору один із подружжя може залишитися у вкрай не вигідному матеріальному становищі, що заборонено законом в Україні.

Сімейний кодекс республіки Молдова, на відміну від Сімейного кодексу України, дає поняття шлюбного договору. «Шлюбний договір становить собою угоду, яку добровільно укладають особи, що вступають у шлюб, чи подружжя, яка визначає їх майнові права та обов'язки у період перебування у шлюбі та/або у випадку його розірвання» [5].

Відмінною, але досить важливою ознакою законодавства США є єдиний акт шлюбного договору. Це єдиний акт, який служить основою для визначення питань щодо того, як та коли шлюбний договір має бути виконано. На даний момент в Україні відсутній такий унікальний у своєму роді акт, який зміг би зібрати всі питання, що стосуються шлюбних договорів, для того щоб особи, які планують укласти подружню угоду щодо свого майна, прав та обов'язків у шлюбі, мали можливість спиратися на первинний документ.

Отже, на сучасному етапі розвитку суспільства шлюбно-сімейні відносини не обмежуються межами однієї держави. Слід пам'ятати, що на регулювання сімейних відносин істотний вплив роблять національні особливості, традиції, релігія і культура. Ці обставини зумовлюють суттєві відмінності в регулюванні сімейних правовідносин

різними національними правовими системами. До того ж, враховуючи те, що в нашій державі триває процес адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу ми можемо і маємо запозичувати звідти важливі нюанси, які стосуються й шлюбного договору, й особистих немайнових прав та інших окремих питань в галузі сімейного законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Сафончик О. І. Шлюбні правовідносини в Україні: проблеми теорії і практики. Одеса: Фенікс, 2018. 378 с.
2. Особливості укладення шлюбного договору. 2021. URL: https://jurliga.ligazakon.net/analytics/203849_osoblivost-ukladennya-shlyubnogo-dogovoru
3. Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III .*Верховна Рада України*. URL:<http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>
4. Науково-практичний коментар до Сімейного кодексу України. За ред. Є. О. Харитонова. Х.: Одиссей, 2006. 541 с.
5. Міжнародна та національна безпека: теоретичні і прикладні аспекти. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/41519/1/APVYu_2020_1_p55-58

Доценко Влада Андріївна,

студентка 2-го курсу факультету адвокатури та антикорупційної діяльності Національного університету «Одеська юридична академія»

Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри цивільного права
Бабич І. Г.

ПРАВО ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Доцільно було б почати з того, що інтелектуальна власність являється доволі важливою складовою економіки кожної сучасної держави. При цьому, одним із базових прав людини виступає саме право особи на вільний розвиток своєї особистості, зокрема, шляхом втілення своїх думок у результатах творчої діяльності.

В той же час, положення Конституції України закріплюють право кожного на свободу літературної, художньої, наукової та технічної діяльності. При цьому, Конституція України також гарантує право кожного на захист плодів інтелектуальної власності, зокрема, моральних та матеріальних інтересів що з нею пов'язана, авторських прав тощо.